

A vajdasági szórványmagyarság demográfiai jellemzői a statisztikai adatok tükrében

1. Bevezetés

A szórvánnyal való foglalkozás mindig is időszerű, érdekes és kimeríthetetlen kutatási területnek bizonyult. Az elmúlt években jelentősen megnövekedett a szórványban zajló eseményekről, rendezvényekről szóló hírek, tájékoztatások száma, a politikum is egyre gyakrabban látogat el a szórványban élő magyar közösségekhez. Mi válthatta ki ezt a szórvánnyal való nagy törődést és odafigyelést? A megváltozott társadalmi-politikai viszonyok? Vagy a feleszmélés, hogy a szórvány és a szórványosodás nem csak a Vajdaságban élő tömb és szórvány számára, hanem az egyetemes magyarság számára is figyelmeztető jelzés? A szórványról egyéb adatok hiányában (szépirodalmi írások, szociográfiák¹) csak a demográfiai adatok, a népességről szóló statisztikai kimutatók alapján beszélhetünk. A lesújtó szám adatok tükrében azt is megfigyelhetjük, hogy a hivatalos statisztikai adatok nem mindig mutatják a valóságban kirajzolódó képet. Ha pedig az ún. rejtett² jelentéseket is figyelembe vesszük, amelyekhez a népszámláláskor disszemináció céljából gyűjtötték össze az adatokat, akkor az ilyen és hasonló tanulmányokról elmondhatjuk, hogy hozzájárulhatnak az elemzett jelenség megfogalmazásához, a megoldások mielőbbi felleléséhez.

2. A szórvány meghatározása, körülírása

Mielőtt rátérnénk a fogalom meghatározására, szólnunk kell azokról a véleményekről is, amelyek szerint a megnevezést el kell kerülni, mivel senki sem tudja pontosan megmondani, mit kell rajta érte-

*Dr. Tóth-Glemba Klára, Tartományi Kormány, Tartományi Felsőoktatási és Tudományügyi Titkárság, Újvidék

¹ MIRNICS K. (2003): Nemzeti kisebbségből szórványnépesség, *Kisebbségi létjelenségek*, mtt 7. sz. 25–84.

² Statisztikai Hivatal - „Odeljenje za diseminaciju i odnose sa javnošću, Dissemination and Public Relations Division“- adatai, 2017.

ni,³ mások a szórvány fogalmát az etnikai reprodukcióval hozzák összefüggésbe, amelyre a szórványnak nevezett közösség nem képes,⁴ mások viszont a szórványra mint határesetre tekintenek, abból kiindulva, hogy a szórványnépeség nem él egységes társadalmi térben.⁵ A fogalom számos meghatározása és minél pontosabb körülírása iránti igyekezet is azt bizonyítja, egyáltalán nem mellékes, hogy a saját nemzetársai által működtetett magyar intézményektől távol eső, többszörös kisebbségben élő, kis lélekszámú közösség, hogyan tudja megélni a mindennapjait. De az sem mindegy, hogy a szórványmagyarság közösségei térbeli ziláltságuk, szétszórtságuk, hátrányos etnikai, vallási és nyelvi helyzetükből kifolyólag, hogyan tudják megőrizni nemzeti identitásukat. A szórványléthez a magárahagyatottság vagy annak érzése is párosulhat, amely még inkább indokolja a szórvánnyal való foglalkozás szükségességét és fontosságát.

Tanulmányomban azt az álláspontot képviselem, amely szerint vajdasági szórványnak nevezzük az önhibájukon kívül az anyaország határain kívülre rekedt magyarság rétegét, ahol a többségi nemzethez viszonyított létszámuk 30%-nál kevesebb,⁶ kisebbségi létüket csak korlátozottan, funkcionálisan megcsonkítva tudják megélni,⁷ de reménykednek a megmaradásukban.

A szórványosodás nemcsak a születések és elhalálozások aránya alapján figyelhető meg. A tudományos szórványkutatások a legnagyobb veszélyt az asszimilációban⁸ vélték felfedezni, annak is az egyik elemében, a vegyes házasságokból eredő asszimilációban, majd ebből következően a házastársaknak a nemzeti identitástudat megőrzéséhez való viszonyában. Szerbiai (vajdasági) viszonylatban ezzel kapcsolatban egy

³ TÁTRAI P. (2017): A Kárpát-medencei magyar szórványok településszerkezete és főbb demográfiai jellemzői *Kisebbségi szemle*, 1. szám 8. http://bgazrt.hu/npki/folyoiratok/kisebbségi_szemle/kisebbségi_szemle_2017_1/ (A letöltés dátuma: 2018. 10. 03.)

⁴ u.o.

⁵ BODÓ B: ÉRTÉKEK, NYELVHASZNÁLAT–SZÓRVÁNY, 20 <https://kisebbségkutato.tk.mta.hu/uploads/files/archive/375.pdf> (A letöltés dátuma: 2018.10.03.)

⁶ Gábrity Molnár I. (2005): Mit értünk szórványmagyarság alatt Vajdaságban, <https://www.mtt.org.rs/publikaciok/tanulmanyok/VajdasagiaSzorvany2005.pdf> (A letöltés dátuma: 2018.10.03.)

⁷ Sebők László (2002): A határokon túli magyarság néhány népeség szerkezeti jellemzője és perspektívái, *Kisebbségkutatás*, 11. évf. 2. szám, 244.

⁸ Mirmics K. (2003): Nemzeti kisebbségből szórványnépeség, *Kisebbségi létjelenségek*, mtt 7. sz. 27-28.

nehézségbe ütközünk: a házasulandó párok nemzetiségére vonatkozó adatokat ugyanis az anyakönyvekben csak az 1945-1965. évi időszakban tudjuk követni. Az 1965-ben hatályba lépő törvény már nem írta elő a házasulandó párok nemzetiségére vonatkozó rendelkezést. Ebből következően a házasulandók nemzetiségét nagyon nehezen lehet nyomon követni, így hiányoznak egyes házasságokra vonatkozó pontos adatok.⁹ A fentiekre vonatkozó rendelkezés minden további törvényből, így a legújabb törvényből is kimaradt.¹⁰ Egyedül a születési anyakönyvek¹¹ tartalmazzák a nemzetiségre vonatkozó adatot, de ez nem kötelező jellegű. A születési anyakönyvi kivonat, amelyet a házasulandók benyújtanak az anyakönyvezetőhöz, már nem tartalmazza a nemzetiségre vonatkozó rovatot. A másik nagyon fontos tényező, szintén időszerű és kimeríthetetlen téma: az elvándorlás, a migráció, amelyről más tanulmányokban már szóltunk és adatait a jelen tanulmányba is felhasználtuk.¹²

3. Demográfiai adatok

A szórvánnyá válás folyamatát, a nehézségek és hiányosságok ellenére, a Köztársasági Statisztikai Hivatal Közlönyében megjelent adatok alapján kísérhetjük figyelemmel. A tanulmány csak a szórványmagyarok régiók, majd települések szerinti adatainak összehasonlításával foglalkozik, figyelembe véve az általunk elfogadott definíciót, amely szerint szórványrégióhoz tartozik az a régió, amelyben a kisebbségi lakosság százalékaránya a többségi népességhez viszonyítva nem haladja meg a 30%-ot. A születési és elhalálozási statisztikát, a termé-

⁹ Zakon o matičnim knjigama / Az anyakönyvekről szóló törvény/ ("Sl. glasnik RS", / Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 20/2009., 145/2014. és 47/2018. szám) A 2011. évi népszámláláskor az etnikai és vallási hovatartozásról, a Szerb Köztársaság alkotmányának 47. szakaszára hivatkozva, a polgárok nem voltak kötelesek nyilatkozni. Lásd: <http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga%20Bracni%20status-Marital%20status.pdf> (A letöltés dátuma: 2018.10.03.)

¹⁰ „Sl. glasnik RS”/ A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 93. szám, 2018. november 30.

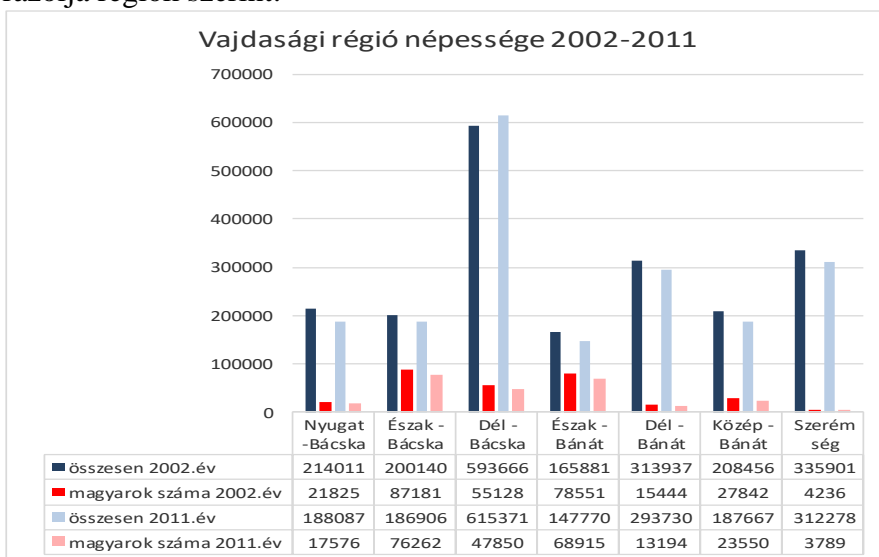
¹¹ Zakon o matičnim knjigama / Az anyakönyvekről szóló törvény ("Sl. glasnik RS" / A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 20/2009., 145/2014. és 47/2018. szám), 45/a szakasz

¹² Tóth-Glemba K. 2018, Szociológiai kutatás a vajdasági magyar szórványban a vándorlási folyamatok tükrében, *A magyar tudomány napja a délvidéken 2017*, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság Újvidék, 2018, 89–107.

szetes szaporulatot, a magyar népesség korfáját, a vajdasági magyarság önként kirajzott vagy a tömbbe való áttelepülését, valamint a társadalmi-politikai viszonyokat, amelyek kihatnak egy közösség életére, most nem elemezzük.

A vajdasági szórványrégiók feltérképezése nyomán, megállapítható, hogy csak az Észak-bácskai és Észak-bánáti körzet nem tartozik a szórványhoz. A többi körzetben a többségi népességhez viszonyítva 30%-nál kisebb a magyarok lélekszáma, ezért ezeket a régiókat a szórványhoz soroltuk be.

A következő grafikon a 2002.¹³ és 2011.¹⁴ évi összeírás adatait ábrázolja régiók szerint:

1. grafikon: A Vajdasági régió népessége - összlakosság és a magyarok száma a 2002. és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint

Az 1. számú grafikon Vajdaság régiójának népességét ábrázolja a 2002. és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint. Megfigyelhető, hogy a két összeírás között egyedül a Dél-bácskai körzet összlakosságának száma növekedett, 593 666 személyről 615 371 személyre. A többi kör-

¹³ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal közleménye alapján készítette a tanulmányíró (2002, Belgrád)

¹⁴ Forrás: Köztársasági Statisztikai Hivatal közleménye alapján készítette a tanulmányíró (2011, Belgrád)

zetben folyamatos népességcsökkenés figyelhető meg, vele együtt a magyarok száma is csökkent.

A következő grafikon a körzetekben már a településre lebontott számadatokat mutatja. Ezek szerint a Nyugat-bácskai körzetben a következő községeket, ezeken belül pedig a településeket elemeztük: Apatin község (Apatin város, Bácskertes, Szilágyi, Szond), Kúla község (Vep-rőd, Kúla város, Bácskeresztúr, Szivác, Cservenka város), Hódság község (Gombos, Hódság város), Zombor község (Sári, Monostorszeg, Bez-dán, Doroszló, Regőce, Nemesmilitics, Zombor város, Órszállás, Bács-gyulafalva, Csonoplya).

A dél-bácskai körzetben a következő településeket elemeztük: Bács község (Bács város, Bogyán, Vajszka, Palona), Palánka község (Pa-lánka város, Karadjordjevo), Petróc község, Belcsény község (Belcsény város, Cserög), Óbecse község (Bácsföldvár, Péterréve, Óbecse város, Drea), Verbász község (Verbász város, Ókér, Kucora, Torzsa), Zsablya község (Zsablya város, Boldogasszonyfalva, Csúrog), Újvidék község (Újvidék város, Begecs, Tiszakálmánfalva, Veternik, Káty, Kiszács, Ka-bol, Piros, Futak város), Pétervárad község (Pétervárad város, Kamanc város), Karlóca község, Temerin község (Temerin város, Szőreg), Titel község (Titel város, Sajkászlak).

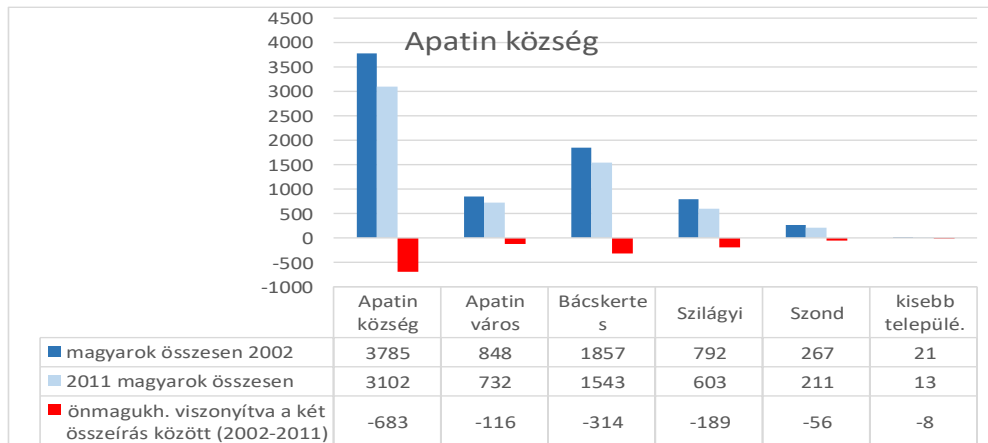
A közép-bánáti körzetben: Begaszentgyörgy község (Begaszentgyörgy város, Udvarnok, Szerbittabé, Magyarittabé, Torák, Tamásfalva, Torda), Nagybecskerek község (Aradác, Erzsébetlak, Botos, Elemér, Écska, Nagybecskerek város, Lukácsfalva, Melence, Szentmihály, Pirlasz), Magyarcsernye község (Magyarcsernye, Szerbcsernye, Tóba), Törökbecse község (Bocsár, Kumán, Törökbecse város, Beodra), Szécsány község (Bóka, Káptalanfalva, Árkod, Módos, Kanak, Nezsény, Szárca, Surján).

A dél-bánáti körzet települései: Alibunár község (Alibunár város, Károlyfalva, Kevedobra), Fehértemplom község (Fehértemplom város, Udvarszállás), Versec község (Versecvát, Nagyszered, Temesvajkóc, Versec város, Temespaulis, Fejértelep), Antalfalva község (Torontál-vásárhely), Kevevára község (Gálya, Kevevára város, Homokos, Székelykeve, Emánueltelep), Ópáva község, Pancsova község (Sándor-egyháza, Omlód, Pancsova város, Tárcsó), Zichyfalva község (Györgyháza, Ürményháza, Nagymargita, Zichyfalva város, Óléc, Istvánvölgy).

A Szerémségi körzetben a következő településeket elemeztük: Indiija község (Beška, Indiija város, Maradék), Ürög község (Ürög város, Satrinca), Ruma község (Nyékinca, Vogány, Platics, Ruma város, Her-

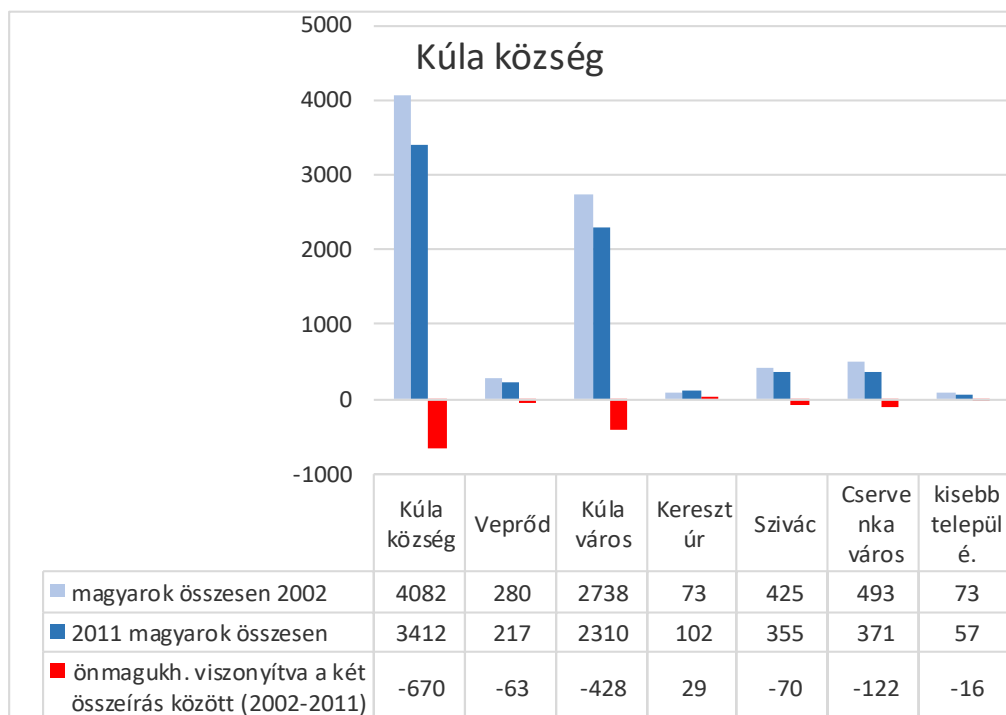
kóca), Mitrovica község (Lačarak, Mitrovica város), Ópázova község, Sid község (Erdővég).

Az alábbi grafikonok a nyugat-bácskai körzetben mutatják a magyarok számát, községek és települések szerint:

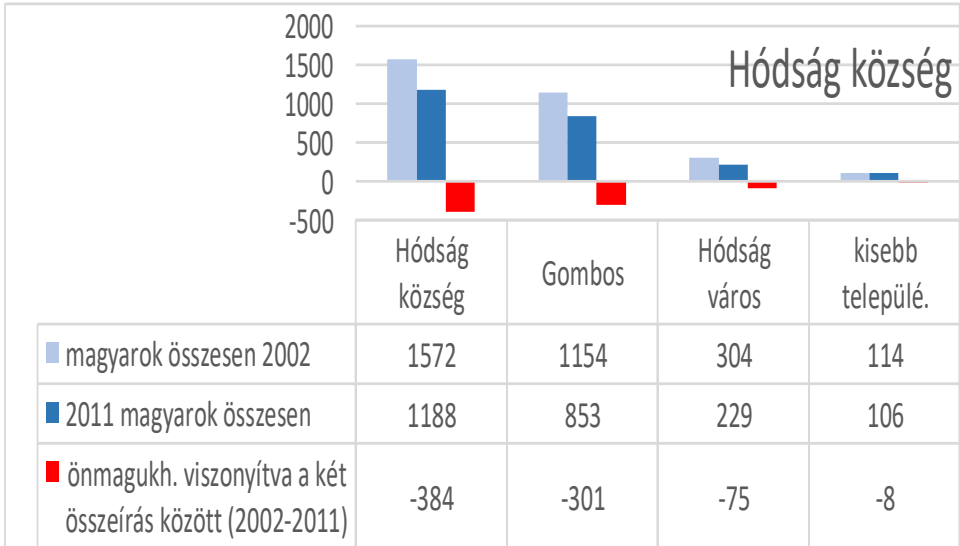
2. grafikon: A magyarok száma Apatin községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 2. grafikon azt mutatja, hogy Apatin község területén a 2002. és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint, a magyarok száma a két összeírás között csökkent. A magyarok száma a 2002. és a 2011. évi összeíráshoz viszonyítva Apatin község területén 683, Apatin város területén 116, Bácskerteszen 314, Szilágyin 189, Szondon 56, a kisebb településeken pedig 8 személlyel csökkent.

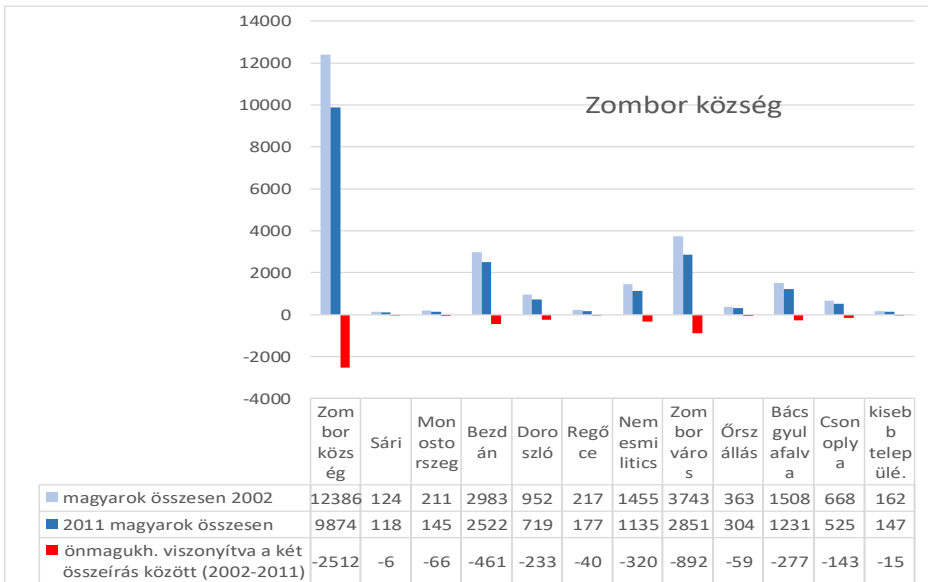
3. grafikon: A magyarok száma Kúla községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 3. grafikon azt mutatja, hogy Kúla község területén a 2002. és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint, a magyarok száma a két összeírás között csökkent: Kúla község területén 670, Veprőd 63, Kúla város területén 428, Szivácson 70, Cservenka városban 122 fővel. Keresztúron viszont 29 magyarral volt több.

4. grafikon: A magyarok száma Hódság községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

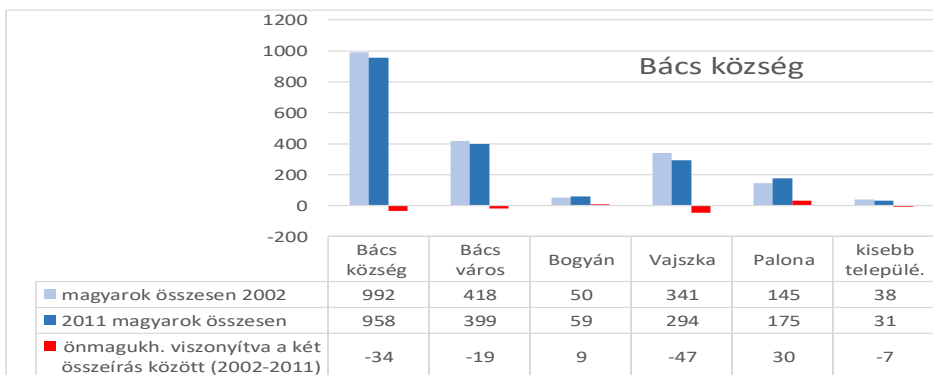
A 4. grafikon azt mutatja, hogy Hódság község területén a 2002. és a 2011. évi népszámlálás adatai szerint a magyarok száma a két összeírás között csökkent: Hódság község területén 384, Gombos 301, Hódság városban 75, egyéb kisebb településeken pedig 8 fővel.

5. grafikon: A magyarok száma Zombor községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

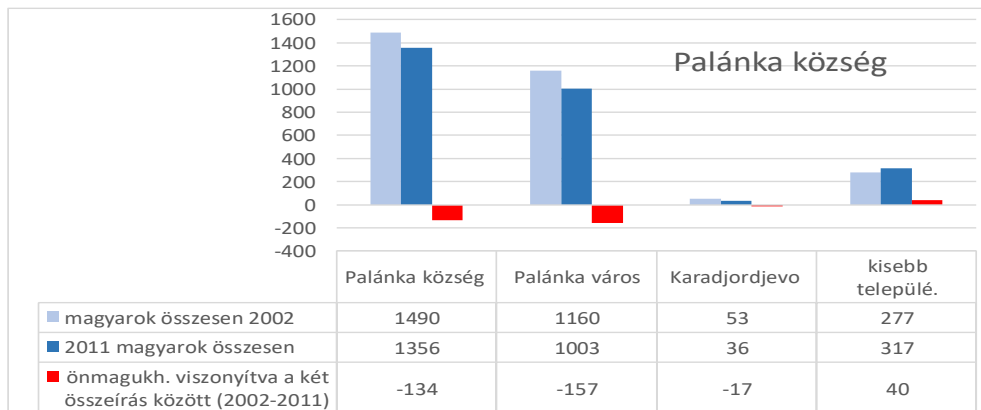
Az 5. azt mutatja, hogy Zombor község magyarságának lélekszáma 2512, Sári 6, Monostorszeg 66, Bezdán 461, Doroszló 233, Nemesmilitics 320, Zombor város 892, Órszállás 59, Bácsgyulafalva 277, Csonoplya 143 fővel, a kisebb települések pedig 15 fővel fogyatkozott a két összeírás közötti időszakban.

Az alábbi grafikonok a dél-bácskai körzetben mutatják a magyarok számát községek és települések szerint:

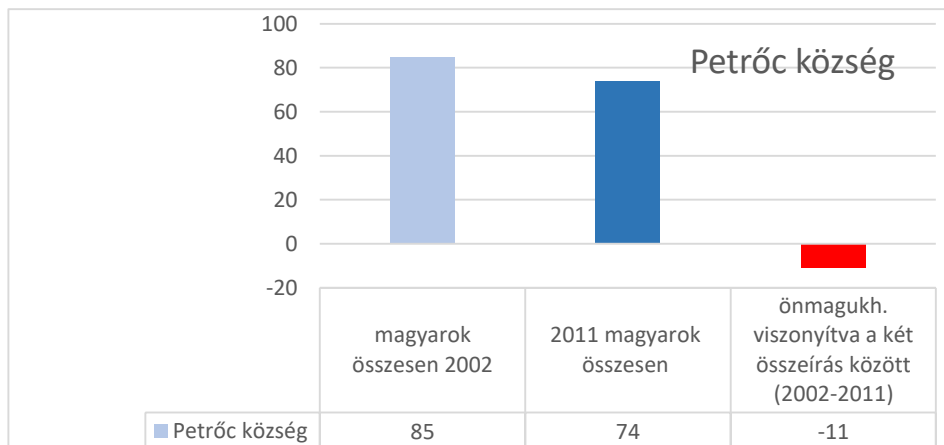
6. grafikon: A magyarok száma Bács községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint.

A 6. grafikonon azt látjuk, hogy Bács község magyarsága 34, Bács város 19, Vajszka 47, Palona 30, a kisebb településeké pedig 7 fővel csökkent a két összeírás között. Bogyán településen mutatkozott enyhe növekedés, ahol 9 fővel lett több.

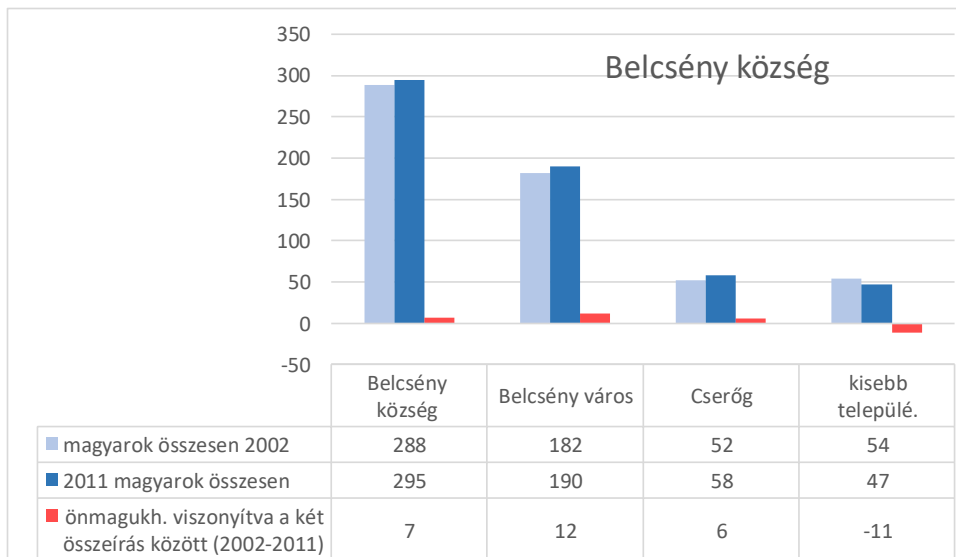
7. grafikon: A magyarok száma Palánka községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 7. grafikonon látjuk, hogy Palánka községben 134, Palánka városban 157, Karadjordjevón 17 magyarral csökkent a lakosság száma, a kisebb településeken pedig 40 magyarral növekedett a lakosság száma a két összeírás közötti időszakban.

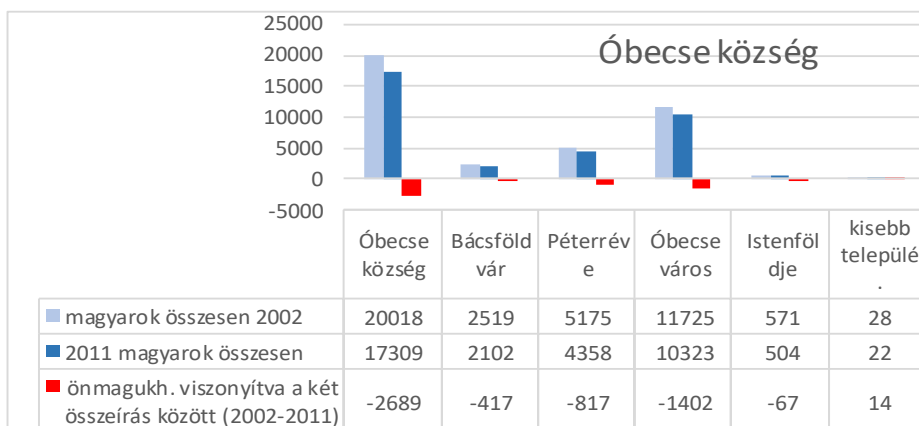
8. grafikon: A magyarok száma Petrőc községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 8. grafikon a magyarok lélekszámát mutatja Petrőc községben a két összeírás között. Itt azt látjuk, hogy 11 magyarral lett kevesebb.

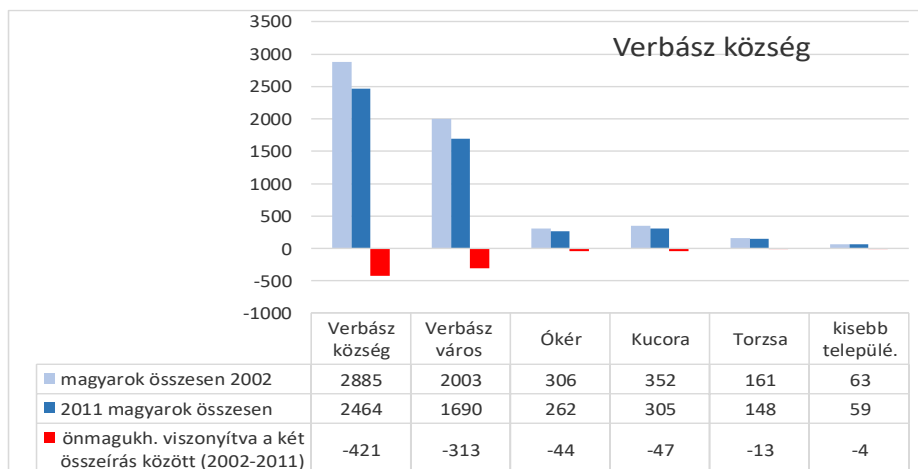
9. grafikon: A magyarok száma Belcsény községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 9. számú grafikon azt mutatja, hogy Belcsény községben a magyarok száma a következőképpen alakult: Belcsény községben 7, Belcsény városban 12, Cserőgön 6 magyarral lett több, a kisebb településeken 11 fővel kevesebb.

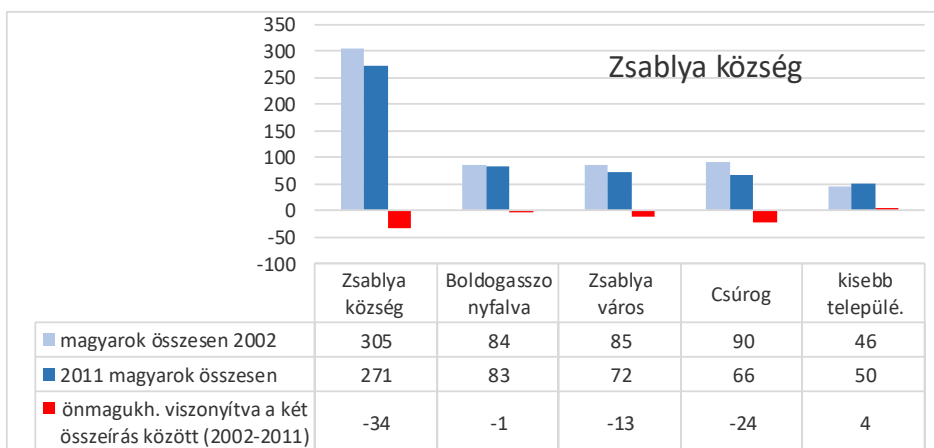
10. grafikon: A magyarok száma Óbecse község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 10. számú grafikonon látjuk, hogy Óbecse községben 2689, Bácsföldváron 417, Óbecse városban 1402, Istenföldjén 67 magyarral lett kevesebb, míg a kisebb településeken 14 magyarral lett több a két összeírás közötti időszakban.

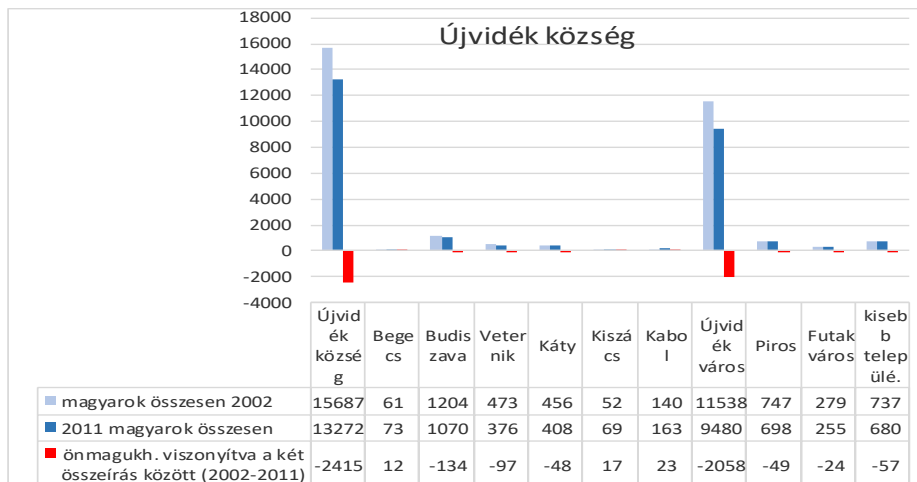
11. grafikon: A magyarok száma Verbász község területén a 2002. és a 2011. évi népszámlálás szerint

A 11. számú grafikonon azt látjuk, hogy Verbász község területén 421, Verbász városban 313, Ókéren 44, Kucora 47, Torzsa 13, a kisebb településeken pedig 4 magyarral lett kevesebb a két összeírás között.

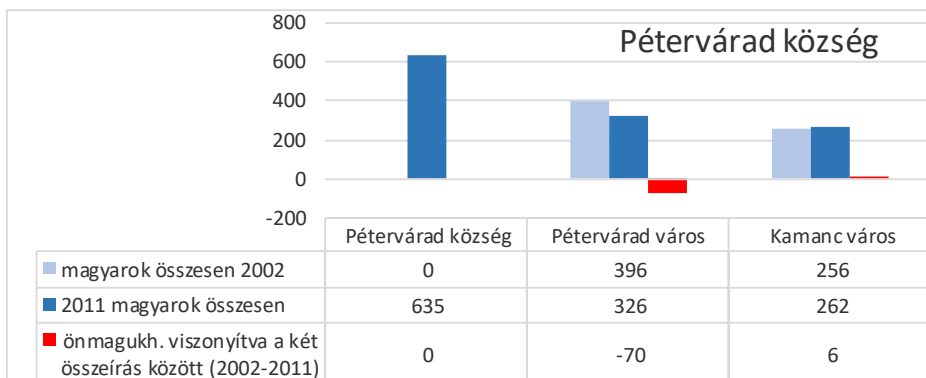
12. grafikon: A magyarok száma Zsablya községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 12. számú grafikonon azt látjuk, hogy Zsablya községben 34, Boldogasszonyfalván 1, Zsablya városban 13, Csúrogon 24 magyarral lett kevesebb. A kisebb településeken pedig 4 magyar emberrel lett több.

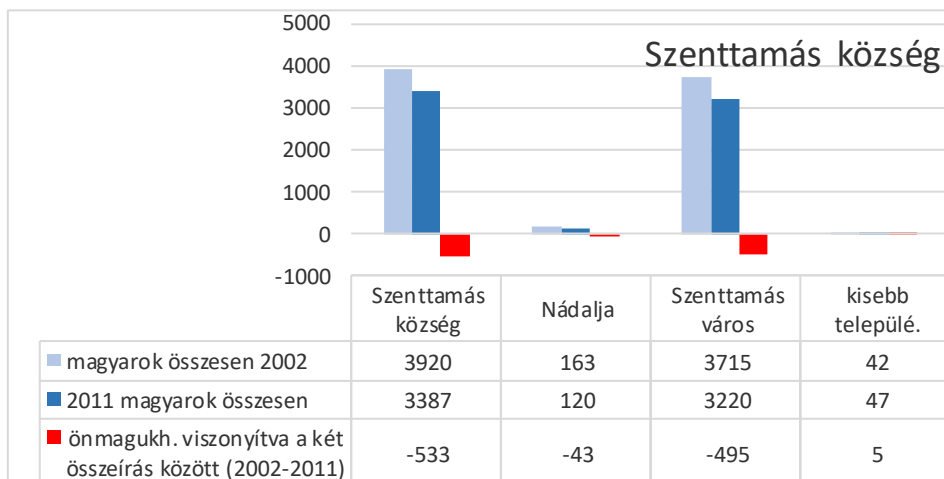
13. grafikon: A magyarok száma Újvidék községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 13. grafikon szerint Újvidék községben 2415, Budiszaván 134, Veterniken 97, Kátyon 48, Újvidéken 2058, Piroson 49, Futakon 24, a kisebb településeken pedig 57 magyarral lett kevesebb, míg Begecs magyarsága 12, Kiszácsé 17, Kabolé 23 fővel növekedett.

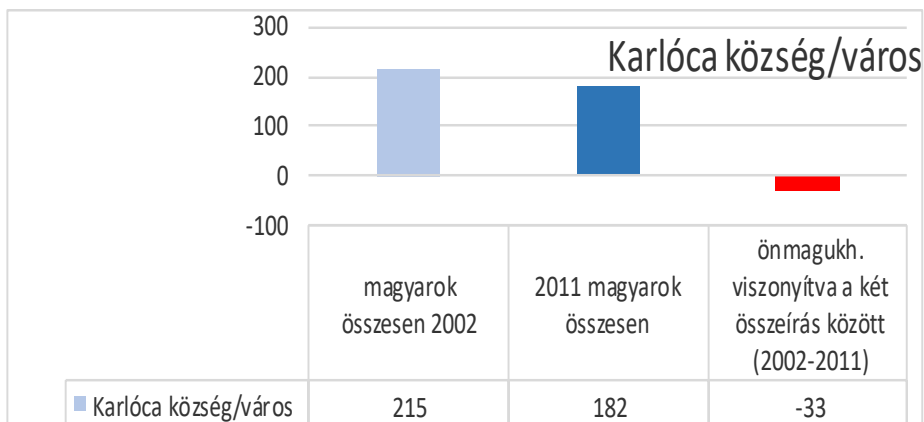
14. grafikon: A magyarok száma Pétervárad községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 14. számú grafikonon láthatjuk, hogy Pétervárad városban 70 magyarral lett kevesebb, míg Kamenica (Kamanc) városban 6 magyarral lett több. Pontosabb kimutatást nem tudunk elvégezni, mivel Pétervárad a 2002-es összeírás szerint még csak város szintjén volt feltüntetve, míg a 2011-es összeírás már községeként szerepelt.

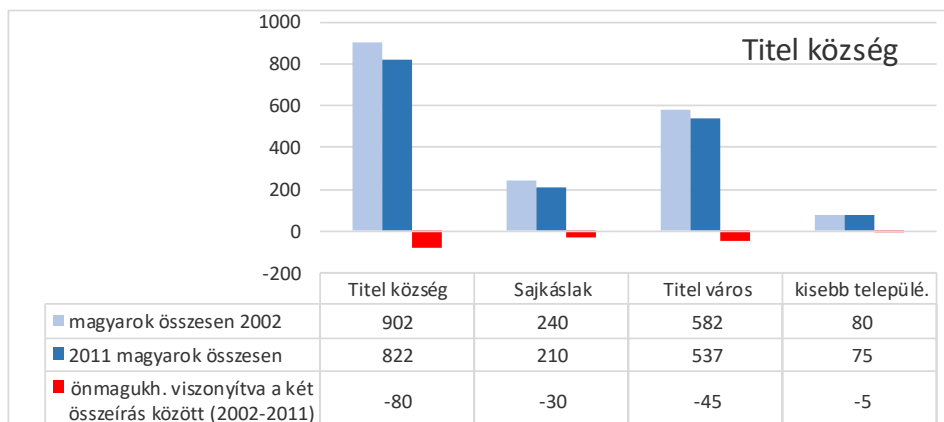
15. grafikon: A magyarok száma Szenttamás községben a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 15. grafikonon szerint Szenttamás község területén 533, Nádajlán 43, Szenttamás városban 495 magyarral lett kevesebb, míg a kisebb településeken 5 magyarral lett több.

16. grafikon: A magyarok száma Karlóca község/város területén a 2002. és a 2011.évi összeírás szerint

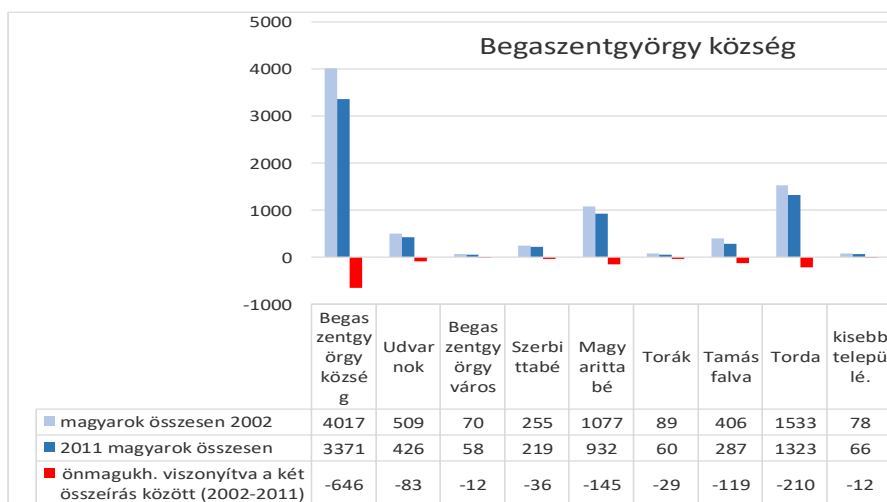
A 16. számú grafikonon látjuk, hogy Karlóca község/város területén 33 magyarral lett kevesebb a két összeírás között.

17. grafikon: A magyarok száma Tittel község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint.

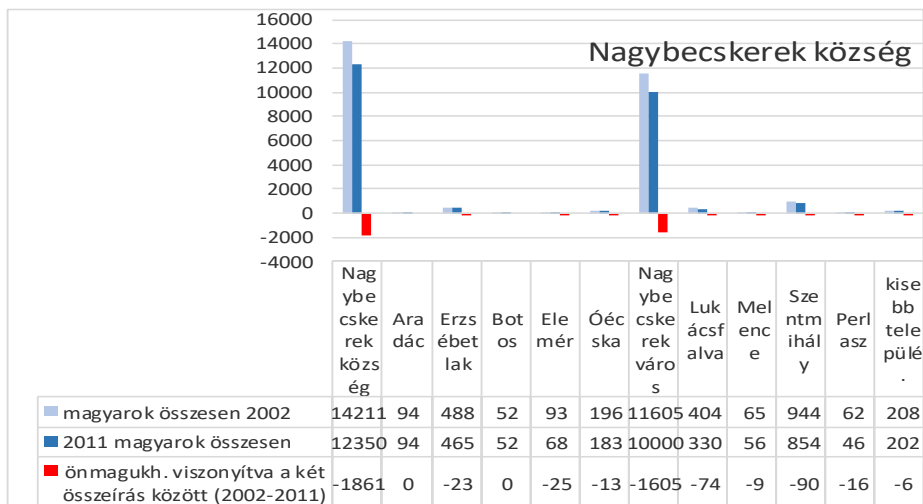
A 17. grafikonon a magyarok számát látjuk Tittel községben, ahol 80, Sajkáslak 30, Tittel város 45, a kisebb települések száma pedig 5 magyarral csökkent.

A Közép-bánáti körzet településein a népszámlálási adatok a következő képpen alakultak:

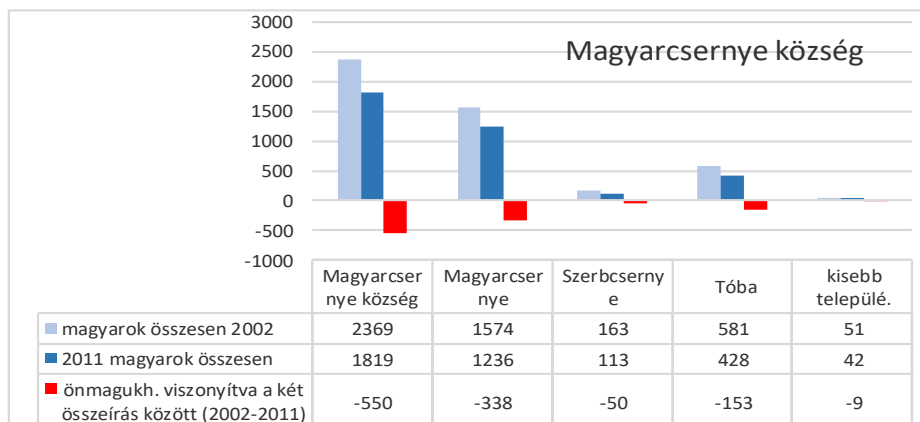
18. grafikon: A magyarok száma Begaszentgyörgy község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 18. grafikon szerint Begaszentgyörgy község magyarsága 646, Udvarnok 83, Szerbittabé 36, Magyarittabé 145, Torák 29, Tamásfalva 119, Torda 210, a kisebb települések száma pedig 12 magyarral csökkent.

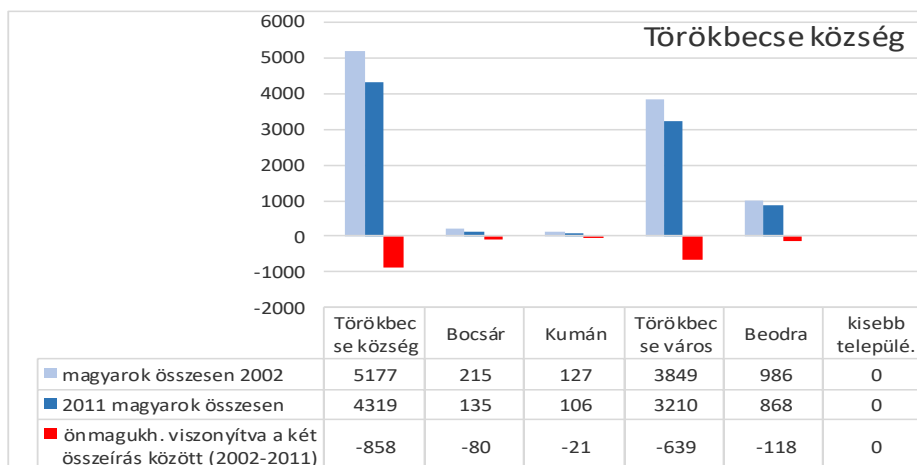
19. grafikon: A magyarok száma Nagybecskerek község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 19. grafikonon a következő adatokat látjuk: Nagybecskerek 1861, Aradác 0, Erzsébetlak 23, Botos 0, Elemér 25, Óécska 13, Nagybecskerek város 1605, Lukácsfalva 74, Melence 9, Szentmihály 90, Perlasz 16 személlyel fogyatkozott. A kisebb településeken pedig 6 magyarral lett kevesebb.

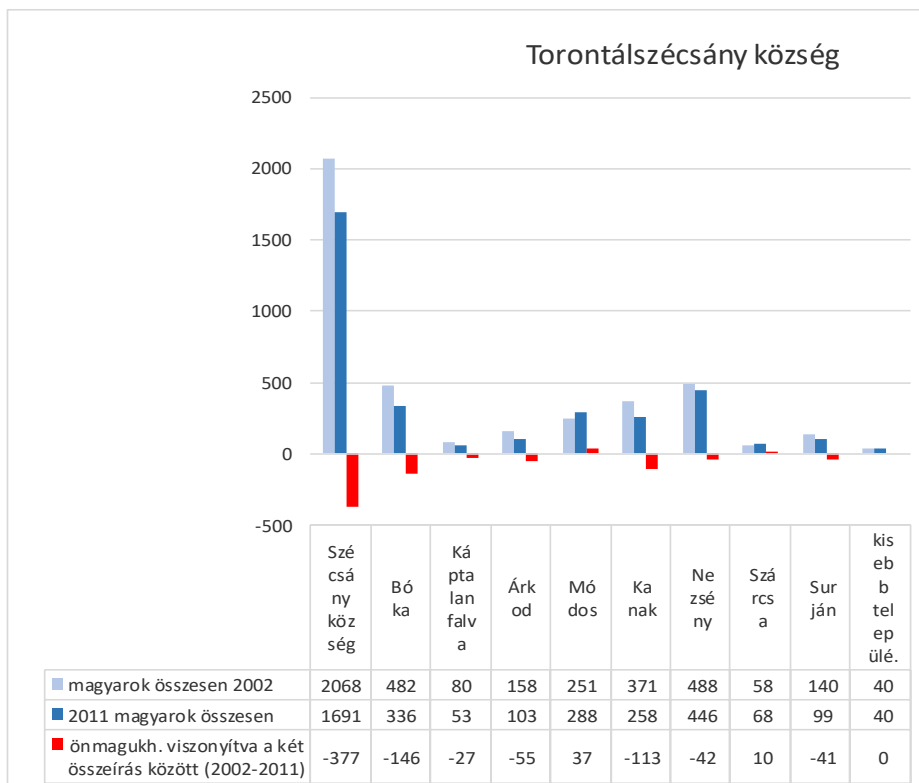
20. grafikon: A magyarok száma Magyarcsernye község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 20. grafikonon azt láthatjuk, hogy Magyarcsernye község területén a népesség 550, Magyarcsernye település 338, Szerbcsernye 50, Tóba 153 a kisebb települések pedig 9 magyarral fogytak.

21. grafikon: A magyarok száma Törökbecse község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

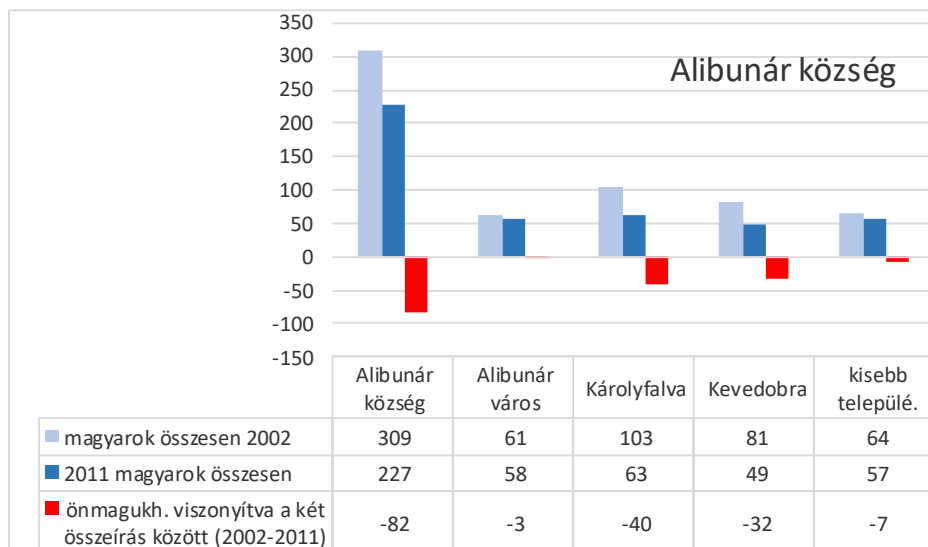
A 21. grafikon szerint Törökbecse község lélekszáma 858, Bocsár 80, Kumán 21, Törökbecse város 639, Beodra 118 magyarral csökkent.

22. grafikon: A magyarok száma Szécsány község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint.

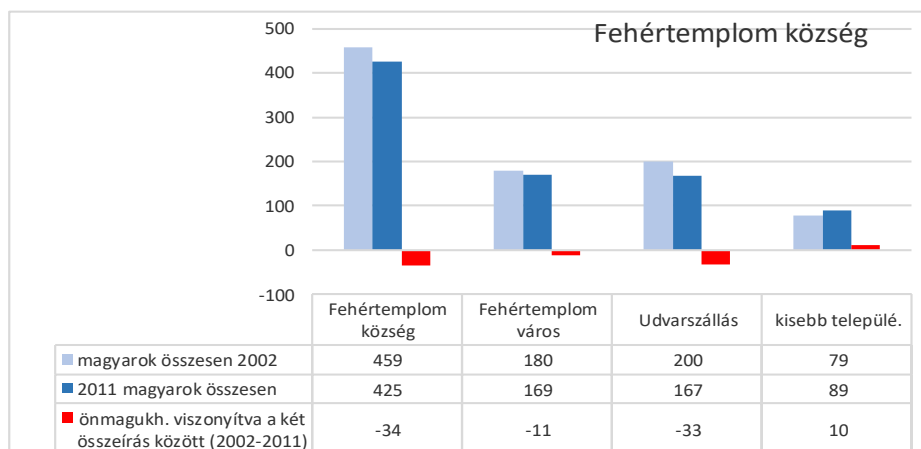
A 22. grafikon azt mutatja, hogy Szécsány község lélekszáma 377, Bóka 146, Káptalanfalva 27, Árkod 55, Kanak 113, Nezsény 42, Surján 41 magyarral fogyatkozott. Mósos 37, Szárcsa pedig 10 magyarral szaporodott a két összeírás között.

A dél-bánati körzet települései a két népszámlálás között:

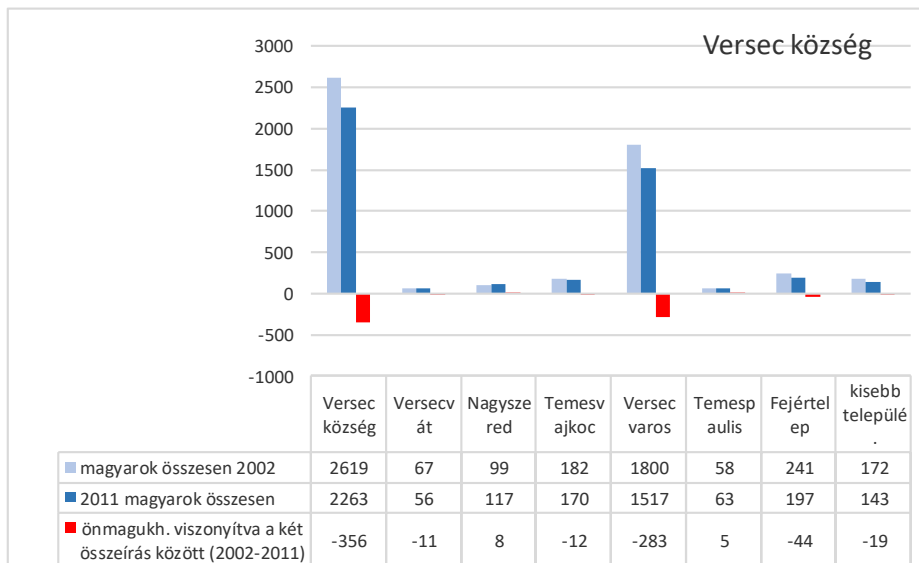
23. grafikon: A magyarok száma Alibunár község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 23. grafikonon azt látjuk, hogy Alibunár község területén élő magyarok 82, Alibunár város 3, Károlyfalva 40, Kevedobra 32 fővel, míg a kisebb települések népessége összesen 7 magyarral csökkent.

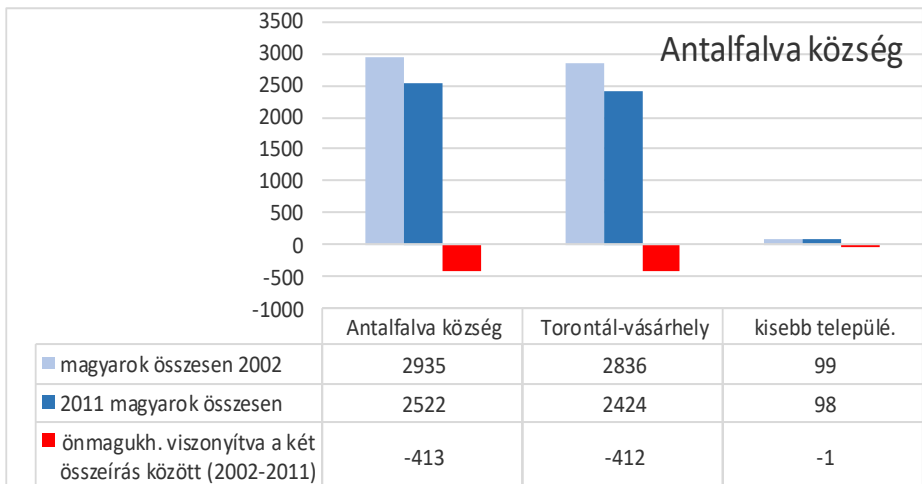
24. grafikon: A magyarok száma Fehértemplom község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 24. grafikonon azt látjuk, hogy Fehértemplom község 34, Fehértemplom, Udvarszállás 33 magyarral fogyatkozott a két összeírás között. A kisebb településeken pedig a magyarok száma 10-el növekedett.

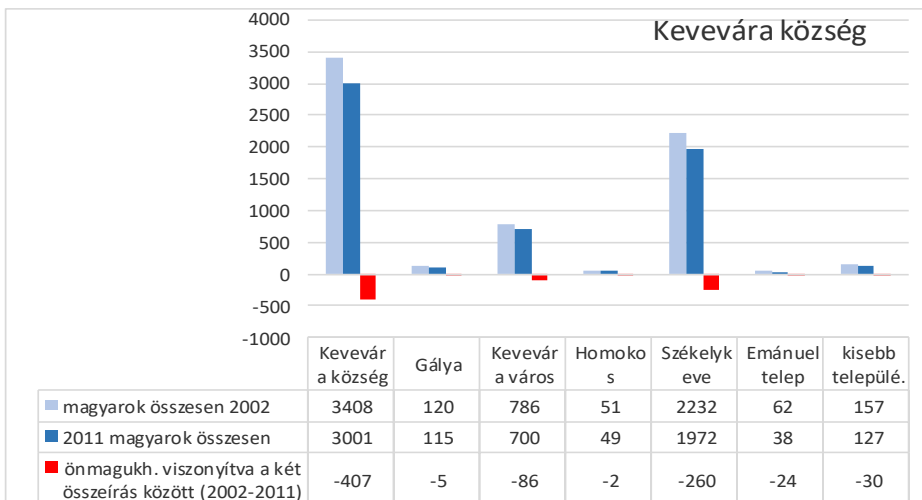
25. grafikon: A magyarok száma Versec község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás között

A 25. grafikonon látjuk, hogy Versec község lakossága 356, Versecvát 11, Temesvajkóc 2, Versec város 283, Fejértelep 44, a kisebb településeken pedig 19 magyarral fogyatkozott, míg Nagyszerezen 8 és Temespaulison 5 magyarral növekedett.

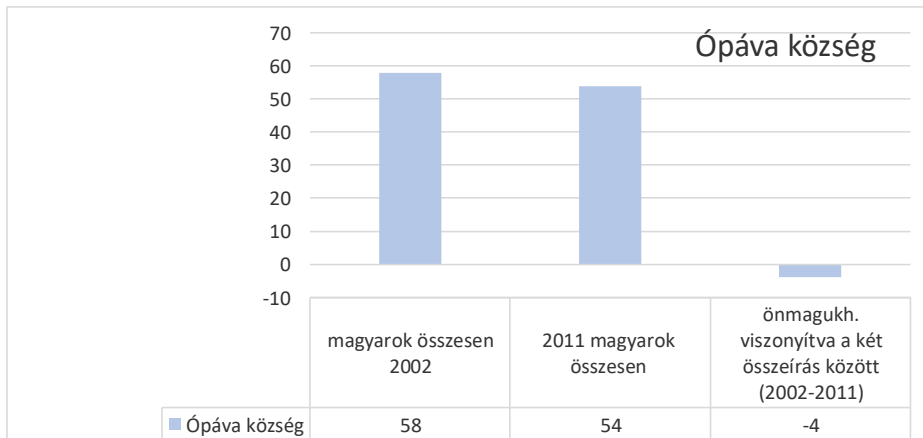
26. grafikon: A magyarok száma Antalfalva község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 26. grafikon azt mutatja, hogy Antalfalva község területén 413, Torontálvásárhelyen 412, a kisebb települések pedig 1 magyarral lett kevesebb a két összeírás között.

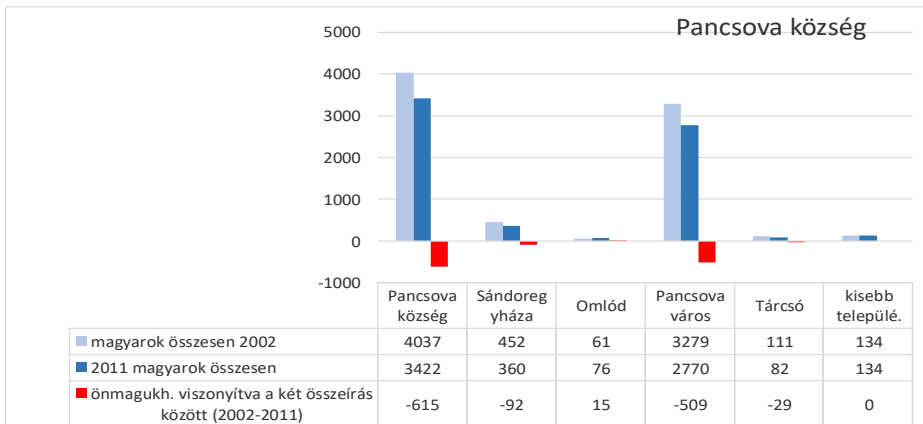
27. grafikon: A magyarok száma Kevevéra község területén a 2002. és a 2011 évi összeírás szerint.

A 27. számú grafikon azt mutatja, hogy Kevevéra község 407, Gálya 5, Kevevéra város 86, Homokos 2, Székelykeve 260, Emánueltelep 24, a kisebb települések száma is 30 magyarral csökkent.

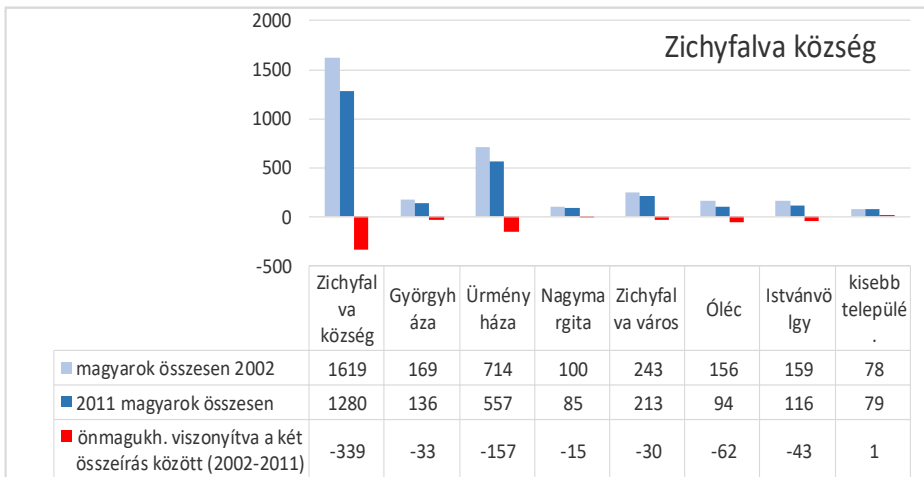
28. grafikon: A magyarok száma Ópáva község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 28. grafikonon azt látjuk, hogy Ópáva község a két összeírás között csak 4 magyarral fogyatkozott.

29. grafikon: A magyarok száma Pancsova község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint.

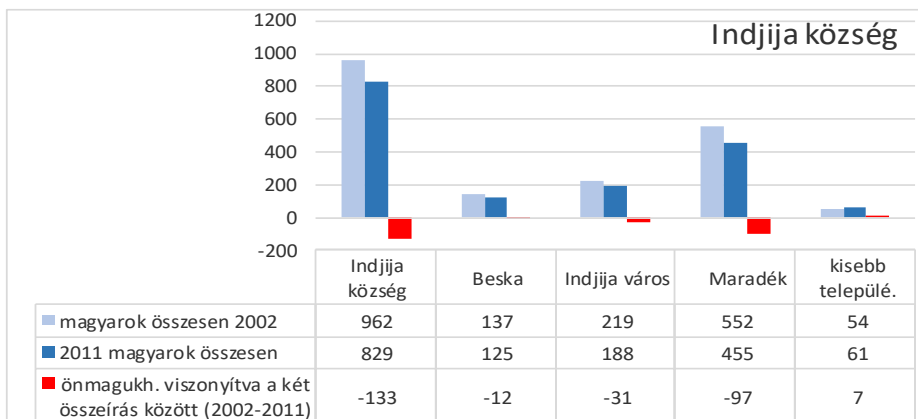
A 29. grafikonon azt mutatja, hogy Pancsova község 615, Sándoregyháza 92, Pancsova város 509, Tárcsó 29 magyarral fogyatkozott. Omlódon 15 magyarral lett több.

30. grafikon: A magyarok száma Zichyfalva község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

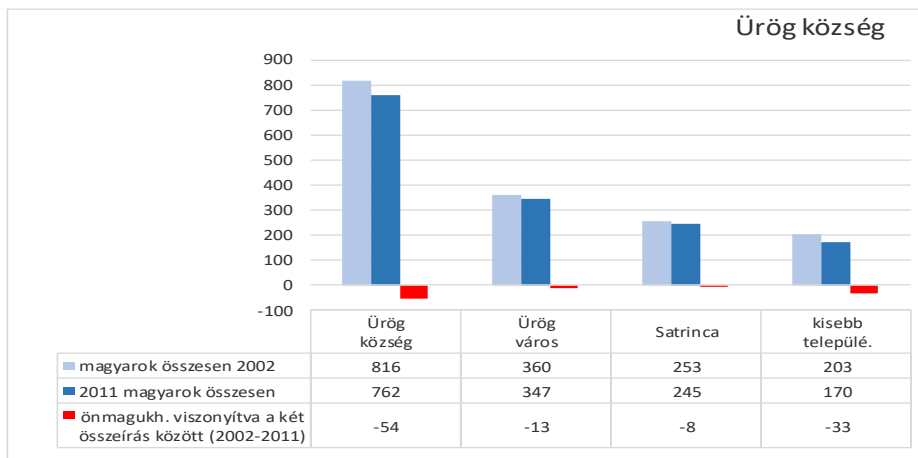
A 30. grafikonon azt látjuk, hogy Zichyfalva község 339, Györgyháza 33, Ürményháza 157, Zichyfalva város 30, Óléc 62, Istvánvölgy 43 magyarral fogyatkozott a két összeírás között. A kisebb települések lélekszáma összesen mindössze 1 magyarral növekedett.

Szerémségi körzet települései a két népszámlálás között:

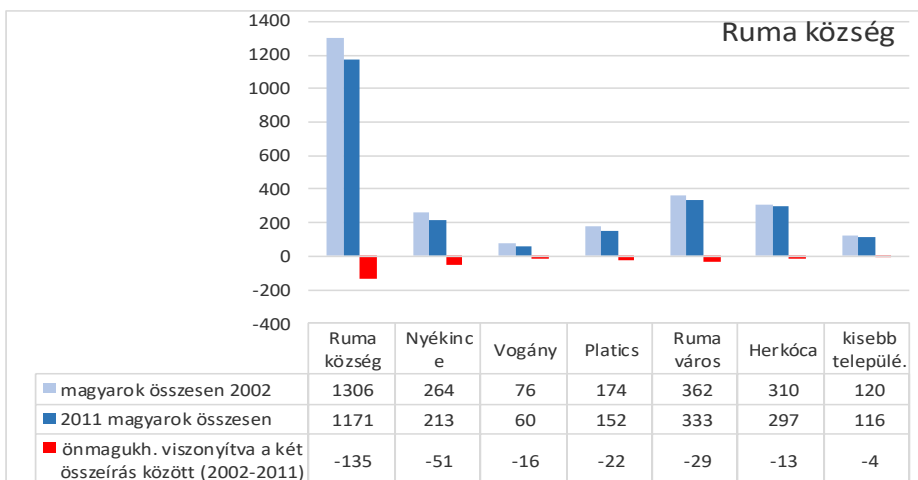
31. grafikon: A magyarok száma Indjija község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 31. grafikonon azt látjuk, hogy Indjija község 133, Beska 12, Indjija város 31, Maradék 97 magyarral fogyatkozott. A kisebb településeken enyhe növekedést észlelünk, itt 7 magyarral lett több.

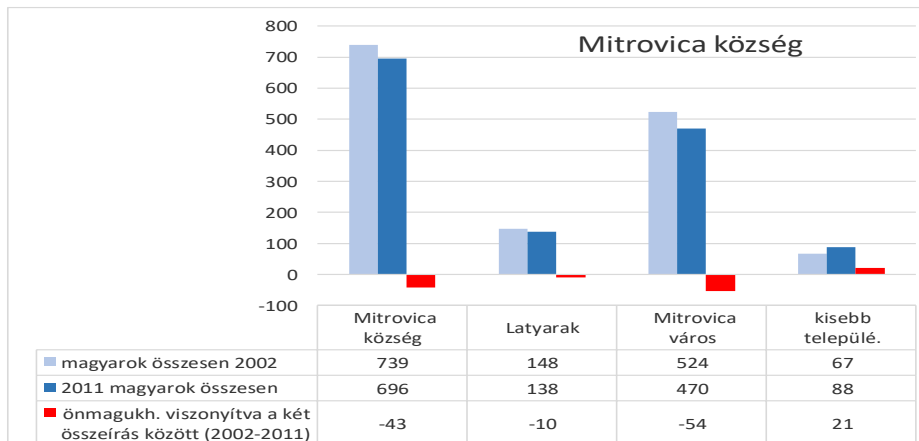
32. grafikon: A magyarok száma Ürög község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 32. grafikon szerint Ürög község lélekszáma 54, Ürög város 13, Satrinca 8, a kisebb települések pedig 33 magyarral csökkent a két összeírás között.

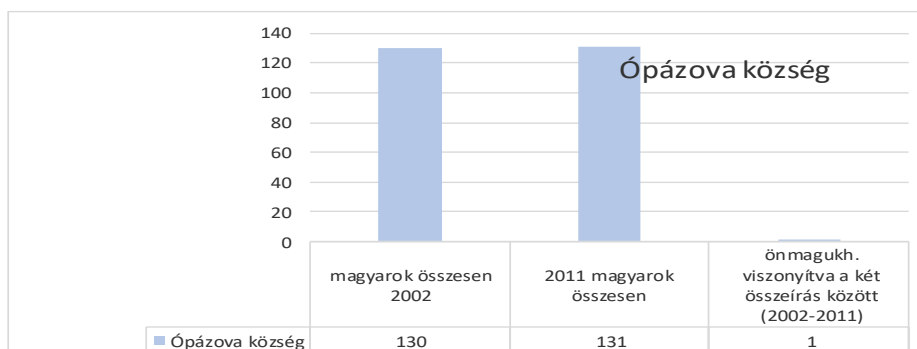
33. grafikon: A magyarok száma Ruma község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 33. grafikonon azt látjuk, hogy Ruma község 135, Nyékinca 51, Vogány 16, Platics 22, Ruma város 29 Herkóca 13 magyarral foglalkozott. A kisebb településen pedig 4 magyarral csökkent a magyarok száma.

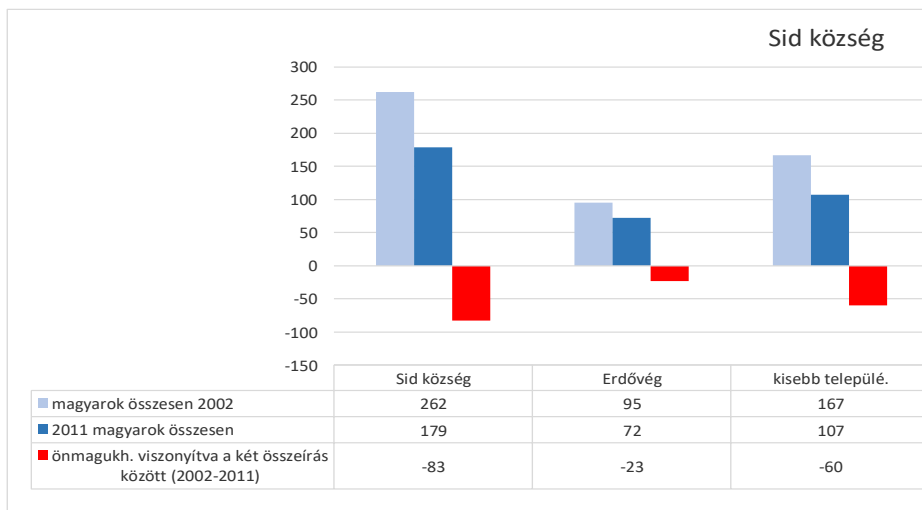
34. grafikon: A magyarok száma Mitrovica község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 34. grafikonon azt láthatjuk, hogy Mitrovica község lélekszáma 43, Latyarak 10, Mitrovica város 54 magyarral foglalkozott. A kisebb településeken pedig 21-el növekedett a magyarok száma.

35. grafikon: A magyarok száma Ópázova község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint

A 35. grafikonon azt látjuk, hogy a magyarok száma Ópázova község területén 1 fővel növekedett.

36. grafikon: A magyarok száma Sid község területén a 2002. és a 2011. évi összeírás szerint.

A 36. grafikonon azt látjuk, hogy Sid község 83, Erdővég 23 magyarral fogyatkozott, a kisebb települések pedig 60 fővel.

Összegezés

A konferencia, amelyen ez a tanulmány ismertetésre került az újvidéki székhelyű Vajdasági Magyar Tudományos Társaság szervezésében, pár nappal a magyar szórvány napja előtt került megszervezésre. A számos tudományos kutatás, tanulmány, publikáció, konferencia, de nem utolsó sorban a szórványban tevékenykedő, magukat láttatni óhajtó magyar közösség, majd az anyaországi Országgyűlés által törvényben rögzített tenni akarás alapján, lassan körvonalazódni látszik a gondviselés – anyagi és erkölcsi támogatás tekintetében is. Mindez azt bizonyítja, hogy a szórvány mind nagyobb odafigyelést igényel. De vajon kinek a feladata szórványkérdésben megoldást keresni? Az utódállamnak, az anyaországnak, a tömbnek vagy pedig a szórványnak önmagának kell megoldásokat találnia a saját helyzetére? Vajon elég erős-e a szórvány ahhoz, hogy az alulról építkezést kivitelezze? Ha pedig nem elég erős, kik és melyek azok az intézmények, amelyek a szórványnak segítségére lesznek ezekben a törekvéseiben? A számtalan kérdés mellett természetesen nem szabad figyelmen kívül hagyni a szórvány önszerveződését sem, azt a belső erőt, amely az ott élőket

mozgatja, megmaradásukban reménykedve, nemcsak kulturális hanem gazdasági felzárkózás esélyeinek tekintetében is¹⁵. A kulturális tevékenységek leggyakrabban a nyugdíjas korosztály körében bontakoznak ki. Helyhez ragaszkodó (általában hagyományápoló) rendezvényekkel hallatnak magukról. Kivételek természetesen itt is vannak, elvétve megjelenik egy-egy ifjúsági projekt, amely azonban kevés ahhoz, hogy a szórványosodás folyamatát visszafordítsa. A szórványiskolákban az összevont iskolai tagozatok, majd azoknak megszűnése, valamint az elsős kisdíjak hiánya mind azt jelzi, hogy a szórvány egyik legfontosabb tétje az anyanyelve, a magyar kultúra megmaradásának esélye.

Felhasznált irodalom:

- Köztársasági Statisztikai Hivatal Közlönye 2002, Belgrád
Köztársasági Statisztikai Hivatal Közlönye 2011, Belgrád
Statisztikai Hivatal - „Odeljenje za diseminaciju i odnose sa javnošću,
Dissemination and Public Relations Division“- adatai, 2017
Zakon o matičnim knjigama / Az anyakönyvekről szóló törvény/ ("Sl. glasnik
RS", / Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 20/2009., 145/2014.
és 47/2018. szám)
http://pod2.stat.gov.rs/ObjavljenePublikacije/Popis2011/Knjiga%205_Bracni%20status-Marital%20status.pdf
„Sl. glasnik RS“/ A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 93. szám, 2018.
november 30.
BODÓ BARNA: *Értékek, nyelvhasználat–szórvány*, 20
<https://kisebbsegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/archive/375.pdf>
(A letöltés dátuma: 2018.10.03.)
GÁBRITY MOLNÁR IRÉN (2005): Mit értünk szórványmagyarság alatt Vajdaságban,
<https://www.mtt.org.rs/publikaciok/tanulmányok/VajdasagiaSzorvany2005.pdf> (A letöltés dátuma: 2018.10.03.)
MIRNICS KÁROLY (2003): Nemzeti kisebbségből szórványnépesség, *Kisebbségi létjelenségek*, mtt 7. sz., 25–84.
TÁTRAI PATRIK (2017): A Kárpát-medencei magyar szórványok településszerkezete és főbb demográfiai jellemzői *Kisebbségi szemle*, 1. szám 8.
http://bgazrt.hu/nпки/folyoiratok/kisebbségi_szemle/kisebbségi_szemle_2017_1/, (A letöltés dátuma: 2018. 10. 03.)

¹⁵ Lásd bővebben: Tóth-Glemba K (2005), A szórványmagyarság igényeinek szakterület szerinti feltárása, *Létünk*, 2005/3 ISSN 0350-4158 in: *Esélyek és lehetőségek a vajdasági magyar szórvány felzárkózására*, 37-50.

SEBŐK LÁSZLÓ (2002): A határokon túli magyarság néhány népességszerkezeti jellemzője és perspektívái, *Kisebbségkutatás*, 11. évf. 2. szám, 244

TÓTH-GLEMBÁ KLÁRA (2018): Szociológiai kutatás a vajdasági magyar szóróványban a vándorlási folyamatok tükrében., *A magyar tudomány napja a délvidéken 2017 Migráció, környezetvédelem-társadalom és természet*, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság Újvidék. 2018, 89–107.

<http://demografia.hu/hu/letoltes/publikaciok/Toth-Pal-Peter/Toth-Pal-Peter-Vandorlas-migracio-nepessegcsokkenes.pdf> 2017.09.12. 11:46

TÓTH-GLEMBÁ KLÁRA (2005): *A szóróványmagyarság igényeinek szakterület szerinti feltárása*, *Létünk*, 2005/3 sz. in: *Esélyek és lehetőségek a vajdasági magyar szóróvány felzárkózására*, 37–50.